

Передплата

на «РУСЛАНА» всього: з Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границю:

на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 доларів, або 12 рублів; з висилкою двічі в тижні 5½ долара, або 10 рублів; з висилкою що суботи 4½ долара, або 9 рублів. Щодняне число по 10 сот.

Телефон Редакції ч. 1484. — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу мь вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і зіра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5½ год. по полудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» при ул. Осоловських ч. II. партер (фронт від ул. Тихої). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсманна.

Рукописи жертває ся лише на попередче застережене.

Рекламації неопечатані є вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланим» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Трудности що до німецько-чеського порозуміння.

(X) Народнополітичні і язикові спори становлять від десятків літ головний зміст внутрішньої австрійської політики і коло цих спорів обертають ся всі інші справи, від них є зависимою успішність законодавчої роботи в державній раді і в краєвих соймах а з тим також і можливість культурного і народо-господарського розвитку і поступу населення.

Тимто таку пильну базність звертають австрійські політики і державники на німецько-чеські переговори, а вислід їх не може бути байдужним і для нас, бо полагода німецько-чеського спору мала би велику політичну досягливість взагалі, а крім того по Моравії також Чехи на случай корисного вислїду стали би другим прикладом, другим взірцем, за котрим повинен би піти найбільший в Австрії край — Галичина. А що приклад тамтих країв може бути вельми поучним для нас, отже й тим пильніше треба нам прислухувати ся і придивляти ся тамошнім подіям, які там розгрівають ся.

Доси не означено ще речиння скликання державної ради, хоч пора вже так опізнена, щоби лише дати доволі часу народно-політичній комісії в Празі, довести переговори до корисного вислїду, бо від того буде також у великій мірі зависима можливість діяльності держ. ради. Колиб навіть опізнило ся скликання держ. ради, то на тим нічого би не втрачено на случай корисної полагоди німецько-чеського спору,

а навпаки законодавча робота ішла би тоді скоршою ходою в держ. раді.

Минувшого тижня виринули були перепони і трудности, викликані з чеського радикального боку, хоч і Німці з свого боку висунули деякі трудности і тому з кінцем тижня відпочено дальші переговори, щоби дати нагоду до втихомирена розгорячених умів, а в середу розпочато пересправи на ново. З чеського боку роздратувало Німців домагане, щоби виділ краєвий мав право розглядати ухвали народних груп виділу. Сему домаганню опирають ся Німці длятого, бо в таким праві розгляду ухвал народної групи добачають обмежене своєї самостійности. Однак можна сподівати ся, що великі власники, котрі доси щасливо посередничили в переговорах, зуміють сі трудности усунути тим лекше, бо вже є позитивні предлоги посередні. Іменно змагає між иншими одна така предлога до того, щоби такий розгляд виділом краєвим ухвал народної групи не мав права зносити сеї ухвали, а мав лише значіне подібне, як рішене повного найвисшого трибуналу, себ то значіне засадничої норми, котра не відносить ся до певного конкретного случая.

Другою такою і то значнійшою трудностю є домагане з чеського боку, щоби між дотеперішними довірочно довершеними умовами, т. зв. малою угодою а справою шкіл для меншости утворити junctim. Питане, хто має удержувати школи меншостей, належало до найтруднійших, а питане се є також вельми цікаве і для нашого народа в Галичині.

Тимто варто, щоби й наша суспільність зацікавила ся тим, як ведуть ся сі справи в Чехах. Отже німецькі громади в Че-

хах опирали ся удержуванню шкіл меншостей своїм коштом. Однак Німці й на се не хотіли пристати, щоби сей тягар вкла-дати на краєвий фонд, бо Німці платять більше як половину всіх податків, отже таким способом в иншій формі причинялиб ся до удержаня шкіл меншостей. Німці стають на становищі народної і областної самоуправи, домагають ся, щоби кожний на-рід удержував свої школи, а се веде до розділу шкільних округів і стає таким трудним питанем, яке не так скоро можна рішити. Тим то ся трудність представляє ся вельми поважною, майже неодолимою.

З німецького боку зустрічає ся знов з великим опором справа уживаня язика в автономічних властях. Німці не можуть з тим погодити ся, щоби їх так уважали, начеб они в Празі не творили поважної народної меншости. До того Прага полагає багато справ в переказанім крузі діланя, котрі мають значіне загально державних задач.

В німецьких кругах викликала також велике невдоволене вельми гнучка постанова в начерку язикового закона про припинане в автономічних властях чеських подань навіть в найменших німецьких містах і селах, бо Німці побоюють ся, що Чехи стануть засипувати німецькі громади по місточках і селах чеськими поданнями.

Однак при всіх тих трудностях і перепонах проявляє ся також і в німецьких кругах бажане порозуміння. Як небудь в німецьких кругах підносять ся жалі і наріканя, що представники німецькі в народно-політичній комісії поробили далекосяглі уступки, то мимо того німецькі послы бажалиб витривати на дотеперішній угодівій дорозі і довести переговори до корисного вислїду і

Вечері над Леманом.

Написав о. Маріян Моравський, з дозволу видавця переложив о. Іван Плавок.

(Дальше).

Сьвященник. Зараз поясню і докажу. Зерно жита є о много подібнійше до зерна пше-ниці, як се до дозрілої пшениці з тяжким коло-сом на довгим стеблі. Та і розмірами і відмін-ністю частий дуже ріжнить ся від зеренця, з якого виїшла; а однак се одво і те саме єство, в зеренці містило ся потенціально і з него розвинуло ся органічно. Церква за Апостольских часів є зеренцем, в котрім все є ще незріжене, в аморфічнім стані, але зарозом є в нїм і обявляє ся сила не лише до зросту скількости, але і до органічного розвитку, а також імманентне право того розвитку — як зрештою в кождім живім єстві. Пастирська наука не ріжнить ся може в початках від горячих промов, що виривають ся майже з кождих уст через натхнене сьв. Духа; імпровізують ся богослуженя кожного дня, а між біблійні псалми влітають мотиви і пісні ненадійно натхнені. Дух хоче зазначити в початках свою силу і розливає ся понад береги. Але рівночасно обявляє ся змагане вижоло-бити собі правильне русло: вже в Апостольских Листах видимо початки управильнення богослу-женя, особливо Евхаристії, уложене в певні кар-

би особистих натхнень. Видимо також, що і самі Апостоли навчають, домагаючи ся, щоби всі уми підчиняли ся, тут і там установляють певних людей з правом проповідуваня, а непокли-каних учителів картають. Рівнож і сьвященичу власть уділяють старшині зразу в цілій повні; християнські громади, що дивно скоро повстають в натхненя сьв. Духа, ще не почислили ся, не здали собі справи з взаємного відношеня. Але також відразу видно початки поділу сьвящен-ства і згірархізоване церковних чинів. Уже в Єрусалимі переносять Апостоли на дияконів часть свого уряду і свого духа через положене рук. Подібно пізнійше відріжняя ся єпископство від простого сьвященства і входить в ужите за-гальне правило, тож апостольске, що лише оден в кождій громаді має уряд єпископа посеред многих сьвященників. А з послїдних Посланий сьв. Павла видно, що певним єпископам, Тимо-теєви, Титови, повірає ся ширша єрархічна власть і печатливість над певними провінціями, що обнимали много громад і єпископів. — Вкінци над усіми стоять і управляють з повною сьвідомістю своєї власти Апостоли; а між ними Петро займає таке становище від початку, після самого оповіданя Діяній, що можна відчувати, що Христа слово о церковній скалі взяли поважно собі до серця перші християни і що в будучині розвине свою тяжку діяльність.

Належало би додати, що як той ніби внї-шний вид Церкви так і депозит віри розвивають ся органічно, не з додатків, але через постепен-

не пояснене внутрішньої вартости; однак обминаю сью точку з огляду на умову з п. Семіоновом і лишаю ся при зобразуванім вже устрою Церкви.

Тож ті самі еволюційні первні, котрих початки описують нам ще сьвяті книги, наколи Церков мала єствувати, мусіли дальше ділати в тим самим еволюційнім напрямі, далі організувати ся, мішати ся, витворювати органи, що були вперед лише в стані зародку; словом: з зерна мусіло рости дерево. Коли Церква за Константина виходить з лаврами з тісних катакомб і сьмілим оком розглядає ся по грецько-римским сьвітї, який її окружає і бере, що їй відповідає, що їй велить єї інстинкт зросту, бере з законодавства, з літератури, з штуки, з поезії, з ріжних прикрас і устроїв, щоби з того уткати одіж свого культу і взагалі своїх вишних форм — то Гастонова Boissier, в єго впрочім ціннім ділі „о упадку поганьства“, видає ся, що Церква входить в компроміс в поганьством, що часть з свого відступає, а часть з него бере. Той чоловік не знає природи Церкви, не розуміє, що Церков, присвоївши собі добірно ті первні, бере то, наколи є в повнім значіно католіцкою, для цілої суспільности потрібне, то все, що в добрім значіно людске, все, що благородне, красне, мудре, і не є тільки для неї чуже, але до неї правно належить. А кождий такий первень, який Церква собі привола, через то само перестає бути поганьским і набирає в єї організмі нового чистого блеску. Ви, панове протестанти, споглядаєте на Церкву так само, як Boissier; противно,

порозуміння. Трудности сеї справи лежать також в тім, що часу вже вельми мало перед можливим і конечним скликанем держ. ради, а в тім часі треба би рішити, які постанови в виді начерків законів мають бути предложені соймови, а котрі ще потребують докладнішого обговорення і укладу, щоби могли бути ухвалені комісією а від так і соймом.

В усіх тих трудностях покладають великі надії на посередництво представників великої власности, котрим доси повело ся усунути не одну перепону і посунути справу порозуміння значно вперед. А на останку і се можна вважати корисним виглядом справи, що німецьке дневникарство з N. fr. Presse на чолі, котре до недавна так ворожо виступало проти всякого зближення і порозуміння, тепер дійсно вельми лагідним способом промовляє в сій справі.

Чи годить ся дораджувати займатися спиритичними досвідками?

(Дальше).

Не конець на тім. Хотячи збити науку Церкви о пеклі, пише наш учений спиритист так: „Nie inaczej też ma się rzecz z piekłem. (Для пояснення скажу, що перед тим писав він о небі. І тому се, що тепер пише, вяже з попереднім). Że niema go we wnętrzu ziemi, to rzecz najzupełniej pewna. Nauka z wszelką ścisłością stwierdziła, że we wnętrzu ziemi panuje tak olbrzymie ciśnienie, że wszystko to, coby tam wtargnęło, musiałyby powodować eksplozyę, zdolną zmienić powierzchnię ziemi nie do poznania. Proszę sobie wyobrazić owe drobnutkie kamyki, które wpadają do krateru wulkanicznego i przez pewien czas jest spokój, ale nagle, gdy ciśnienie doszło do maximum, wybucha z olbrzymią siłą lawa! A dodajmy, że krateru wulkanów bynajmniej środka ziemi nie sięgają.“

Коли би в той спосіб представляв собі пекло матеріаліст, то я би не дивувався зовсім, що він его шукає в землі і то в самій середині, але коли его собі представляє в той спосіб спиритист, що вірить в духи, то се видає ся вельми дивним. Здивоване наше зменшить ся хіба тоді, коли зважимо, що автор хоче себе успокоїти, та успокоїти других, що ані его душа,

хочете усунути єї двацятівікову еволюцію і спровадити величний організм до виду ембріона, який мала на початку. А не видите, що після самого Письма, вже і в тім ембріоні містилися ті еволюційні сили і що, заперечуючи єї розвиток, відбираєте їй житє і не узнаете в ній характеру Божого діла.

Le goy. Дійсно, між річами, що впали мені в очи при читаню Евангелія, є замітне се неначе недбалство чи непрозорність Христа при закладаню Церкви, ся недостача конечних середників і устрою, які приказує простий розсудок. Коли звичайний чоловік закладає якусь інституцію, то старає ся осмотрити єї в приписи і середники, як може найліпше, не лиш на теперішні, але і на будучі потреби, старає ся запобігти можливим ушкодженням, словом, всьо викінчує як найліпше. Так робить чоловік, бо знає, що з смертю випустить із своїх рук своє діло. Зовсім инакше поступає собі Христос: з кільканадцяти перших ліпших людей творить ембріон єрархії, дає їм вязанку наук і кілька обрядів — і з тим посилав їх опанувати сьвіт. Так може лише ділати або чоловік дуже наївний і обмежений, або хтось, що стоїть понад людским поземом, свідомий, що в малім зерни, яке кидає, дав силу прозябати після своєї волі.

Тож здає ся мені ясною річю, що наколи хто признає Христови божественність, то повинен послідовно припустити, що Христос не инакше розумів початки Церкви, котру закладав, лише яко зеренце, що протягом віків мало органічно розвивати ся.

(Дальше буде).

ані душа чия небудь не може пійти до пекла, бо инакше — risum teneatis — могла би наступити ексильозія або вибух, що розсадив би землю, так як вибух лави поводують дрібні камінчики, що дістали ся до кратеру вулкану.

Не хотячи, став тут автор подібним до сего державника, котрого висьміває на стор. 12., коли пише: „W czasie, gdy poczęto budować poraz pierwszy koleje żelazne, znalazł się pewien poważny mąż stanu, który na zgromadzeniu akcyonaryuszów, na którym była poważna liczba sławnych fizyków, wygłosił zdanie, iż przejazd szybkobiegącymi wozami stanowić będzie dla zdrowia człowieka bardzo wielkie niebezpieczeństwo. Twierdził mianowicie, całkiem zresztą w dobrej wierze, że ludzie z powodu wielkiego ciśnienia powietrza w czasie jazdy niewątpliwie się poduszają i na kawałki się rozleczą! I cóż? Czy sprawdziła się ta poważna przepowiednia?“ — Чи ж що до перорования автора не можемо і ми запитати его задля аналогії: „I cóż, czy sprawdziła się ta ważna przepowiednia?“

З того належить отже догадати ся, що автор хоче сказати, що коли би одна одицька душа дістала ся до пекла, то до сего часу давно уже в землі не остало би сліду. Що ціль автора є така, як ми зазначили висше, показують дальші его слова: „W jakim zresztą celu miałyby się ludzkie dusze smażyć w piekle? Czy mogą one wogóle cierpieć cielesne katusze, skoro ciało nie mają? Pytam się więc, poco mielibyśmy coś podobnego przypuszczać? Zresztą albo dusza jest istotnie duszą i jako taka niema nic w sobie cielesnego, nic nie czuje i w takim razie palenie się w piekle nie miałyby żadnej racyi, albo też posiada czucie i w takim razie musi mieć ku temu pewne organa, które by pełniły podobne funkcye, jakie czynią nerwy. Ale, gdyby to ostatnie było prawdą, to owe materjalne organa musiałyby przecie bodaj kiedyś uleść zupełnemu spaleniu w piekle (стор. 52.).

Коли би автор застановляв ся був троха глубше над природою души, то не міг би сего написати. Бо, коли душа живе по смерти чоловіка, ще і припускає автор „Potęgi spirytyzmu“, то мусить она по смерти заховувати свою природу ненарушеною, бо инакше перестала би бути душею. Мусить також заховувати склонність получить ся кожної хвилі з людским тілом, коли до того надійде пригідна хвиля. Природа же єї є така, що она, хотячи є душою, то потрафить відчутти кожний біль тіла, котре духовим не є, а то тому, що она має рівночасно крім духових ще і змислові, та вегетативні або ростинні прикмети. Коли ж оно так є, то питаю ся, чому та душа, що відчуває кожний біль тіла, як також се, що єму нічого не достає за життя чоловіка, то саме і по смерти? Се ж предінь учить досвід. Видимо других, а і ми самі єсмо сумні або веселі відповідно до того, чи нам чого не достає, чи ні. Коли отже за життя може душа відчувати фізичні терпіння і радість, то чому ж би сего не могла відчувати по смерти? Коли ж радість панує в небі а терпіння як душевне так і фізичне в пеклі, то се розумови не противить ся зовсім, щоби прийняти єствовање пекла і неба яко можливі, а задля богословських рацій яко конечні.

Впрочім наш автор приймає, що душа по смерти може утілеснити ся (стор. 106.), а яко утілеснена чуж не може терпіти? Тож видимо, що автор сам з собою в незгоді, а в незгоді для того, що єму не вигідно з пеклом, котрого би рад дуже позбутися; але і не вигідно з небом, котрого не має надії осягнути. Але ми видимо з того, що его успокоює, що пекла нема, спочиває на дуже хитких основах. Та й не поможе закид, що пекло в середині землі не може бути, бо оно може бути і де инде. Вистане тільки, щоби осуджений не міг побачити Бога а мусів бачити усе свого найлютішого ворога диявола, вистане тільки, щоби міг відчувати та відчував справді моральні та фізичні терпіння, а уже маємо пекло. А що душа яко дух є в місци, а не є привязана до місця, де терплять душі, тілесними очима не можемо бачити і тому оно, як довго живемо на сім сьвіті, є перед нами закрите.

Не менше закритим є перед нами і небо, бо небо є тоді і там, де і коли можна оглядати Бога. А що Бог є найчистішим духом, то

надармо гляділиб ми за ним узброєні хотячи би і найдальше сягаючим телескопом, бо можливість телескопу хотячи би і найсильнішого та найлучшого не може сягнути до найчистішого Духа. По тій самій причині не можемо бачити інших мешканців неба, бо є також безтілесними або чистими духами, хотячи під зглядом чистоти не дорівнують Богу. Тому то чудовищно виглядає, коли автор спиритист, котрий чейже повинен знати ріжницю помежи природою матерії і духа, є так наївний, що глядить за небом узброєний в телескоп, та на підставі сего рішає, що неба нема, бо він его не видів скрізь телескоп, хотячи і сам признає, що телескоп не провикнув сего безмірного простору, який вносить ся понад нами.

З того видимо, що автор має о загробовім житю взагалі, та о небі і пеклі з окрема таке понятє, як сліпий о красках, та і ще перечить ся з видючим, що він лучше має о них понятє?!?

Але правда! Ум нашого автора є дуже широкій, бо в ній є в силі помістити ся суперечні понятя і то дуже часто. І так ми виділи висше, що его душа мимо того, що є силою, живе по смерти, а дальше приміром видимо, що хотячи автор сказав на стор. 50, що „tamtego świata“, który sobie ludzie wyobrażają „wcale niema“, а вже на 53. пише: „А ponieważ ja w ciągu życia mam duszę w sobie, więc żyję równocześnie w dwu światach, to jest na tym i na tamtym świecie (sic!). От, як скоро бідолаха забув, що тамошного сьвіта нема, бож він предінь держить ся „zdana“ спиритистів. Коли би вже навіть і не було більше суперечности, як тільки сї оттут вичислені, то чуж ся книжка не заслугоє уже тепер, щоби перестати її поважно трактувати?“

Хотячи оно так є, то всеж така підемо дальше, щоби виказати ще й інші безосновні его твердження. Заким однак до сего приступимо, мусимо закінчити ще о душі. А що ми вже виказали, що душа не може бути силою, бо в таким разі мусіла би бути прибутньою, що противить ся природі душі, то з того показує ся, що его дефініція душі є ложна. Та не поможе і се, що автор додав до виразу „сила“ прикметник живуча, бо живучої сили нігде нема; душа отже не є силою, а тим самим і не є прибутньою. Коли ж душа не є прибутньою, а крім прибуття нема нічого більше крім субстанції, то з того слідує, що душа є субстанцією і то субстанцією неповною, призначеною на то, щоби разом з людским тілом утворити чоловіка.

Що душа є субстанцією, а не силою, промовляє і се, що душа є розумна і наділена волею, чого у сили шукавсьи надармо; бо і якже може она містити в собі щось другого, коли она сама містить ся в річи, від якої єствовання є цілковито зависима.

Коли автор „Potęgi spirytyzmu“ має таке ложне понятє о душі, котра є приступна для нашого помічування будьто на нас самих, будьто на других, то чуж можна дивувати ся, що він має цілком хибне понятє о Бозі? Для того займемо ся другою точкою, а іменно, що о тім думає автор „Potęgi spirytyzmu“.

(Дальше буде).

З галицького сойму.

(Δ) На засіданю дня 3. листопада, в четвер, промовляв на закінчене розправи про виборчу реформу звітник др. Глобінський і висловив, що нема потреби, як сего домагають ся рускі послы, установляти речниця певного для реформи, бо комісія і без того прийде з начерком до сойму. Розправа вела ся з окликом компромісу а сторонництва згодили ся в справах суспільно-політичних на розширене виборчих прав на широкі верстви народні, а в народних справах на зєдинене всіх сил. Не було би добре з огляду на се, що суспільність підлягає ріжним змінам, петрифікувати нинішнього стану і спиняти дальші зміни. Єсть гадка про загальне виборче право, і сему не можна замкнути дороги, хоч не відомо, коли се буде переведене в соймі. Покаже ся також потреба рівноправности женщин. Тому не можна засклеплювати ся з певній доктрині. Реформа по-

винна бути до певної міри тривкою, отже не на кілька років, щоби уможливити працю на різних полях. Відкликуюсь до руских послів, щоби числили ся з тим, що в куріяльній системі, яку сойм хоче примінити, не можна ставити таких домагань, як при рівнім, загальнім праві виборчим, бо тут рішає не одиниця і число а різні суспільні інтереси, репрезентовані в поодиноких куріях.

В політичних справах не треба ставити засади: „aut Caesar aut nihil!“ Польські сторожництва готові забезпечити рускому народови таке представництво, яке єму належить ся відповідно до числа населеня і податкової сили в тих куріях.

Відтак в голосованю прийнято всіми головами, крім укр.-руских і москвофільських резолюцію комісії, котра поручає комісії предложити начерк виборчої реформи ще в сій сесії.

Після полагоди кількох дрібних справ, забрав слово др. К. Левицький і зазначив, що доси сойм не дійшов навіть в головних засадах до порозуміння в справі виборчої реформи. Руский наряд домагає ся, щоби сойм передовсім угляднів домаганя широких верств народних о уділенє їм політ. прав. Для того ще раз відкликуюсь в останній хвилі до соймової більшости, щоби перервала дальші наради сойму для полагоди виборчої реформи. Тому ставить формальне внесенє, щоби засіданє замкнути і дати час до переговорів.

Се внесенє піддержав др. Дудикевич, вказуючи на се, що Поляки визивають Русинів до боротьби, і др. Король, котрий начерк соймової більшости вважає неможливим для Русинів, бо тим приневольить їх до непарламентарної боротьби.

По промовах пп. Лясковського, Леа, Ценського і Стапінського відкинено внесенє д-ра К. Левицького всіми голосами польськими проти голосів руских і москвофільських.

Після того розлягли ся з руских лав оклики: ганьба і протестуємо, а Маршалок заявив, що приступає до дневного порядку. Була год. 1-ша, коли звітник Вівієн виступив із звітом зелізнячої комісії про злуку двірця в Грималові із стациєю в Хоресткові. Тоді підняв ся з руских лав крик: протестуємо! розляг ся свист свиставок і голос трубок, а Тим. Старух бив пультом, поки зовсім не розвалив єго. По відчитаню звіту Вівієном забрав голос серед крику і свисту др. Дудикевич. Хвилями мовкли крики і свисти. О год. 2-ій скінчив Дудикевич свою річ, забрав слово п. Стапінський а єго голос продирав ся скрізь крик і свист укр.-руских послів.

Поставлено відтак внесенє на замкненє розправи, проти чого протестував п. Левицький бо не чув звітника. Однак вибрано генеральних бесідників. Проти промовляв коротко гр. Скарбек, за гр. Замойський, почім ухвалено внесеня комісії лишень голосами польських послів.

Після того п. К. Левицький поставив внесенє на замкненє засіданя, котре відкинено і почала ся розправа над звітом зел. комісії про злуку зелізниці Львів-Підгайці з Станіславів-Гусятином. Серед ненастанного крику і свисту промовляли пп. Кшечунович, Шецель, Сенік і Васунг. Ухвалено резолюцію, щоби кр. виділ предложив внесенє на слід. сесії.

Дальше серед крику ухвалено звіт дорогової комісії про укравленє доріг і багато інших справ. Рускі посла устами п. Левицького домагали ся сконстатованя комплекту, вийшовши з салі, маршалок начислив 88 послів. Відтак вернули рускі посла і знов почали обструкцію. По вичерпаню порядку назначив маршалок засіданє на суботу.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Який є властивий вислід переговорів в справі платби готівкою між австрійським і угорським правительством, не знати, бо єго не оголошено

ще. Але угорські правительственні днівники розповсюджують вже поголоски про побіду малярського становища в тій справі, що належить завдячувати, по їх думці, постійности гр. Куена, з якою він держить ся своєї програми. Budapesti Naplo пише, що угорське правительство зістало з австрійським ті услівя, після сповнення котрих має австро угорський банк розпочати автентично платбу готівкою. Дальше пише сей днівник, що справа речинця платби не прийде ще раз перед парламент, бо усунено якраз сю перепону враз з іншими в часі пересправ. Се запевненє платби готівкою має стати законом рівночасно з відновленєм банкового привілею. Зате опозиційні днівники відносять ся вельми скептично до вислїду правительственних пересправ, з сего приводу, що угорське правительство не подало змісту пересправ що до платби готівкою.

В австр. делегації відбула ся розправа над звітом спільного міністерства скарбу (бар. Буріян), під котрого управою остають прилучені краї Босня і Герцоговина. В сїм звіті обговорені також положенє руских пересиленців в тих краях, котрі є греко-кат. обряду: „Число греко-католиків, котрі поселили ся в Босні і Герцоговині, зросло до 7000 душ. Се з незначними вїтками Русини, котрі в половині дев'яноста років позаходили з Галичини і поселились головно в окрузі Банялюки. Показала ся отже потреба духовної опіки для них. Длятого постановлено вже в р. 1900 греко-католицького пароха в Прияворі з дотацією 2000 кор. з фондів краєвих. В р. 1908 зорганізовано дві дальші греко-католицькі парохії в Десятині і Дубраві з тою самою дотацією. Задля сталого зросту числа грецких уніятів в Сараєві і на лісній області Ган-Пєсак-Завидович треба урядити і в тих місцевостях греко катцлицькі парохії. Також потреба було дати дотичним греко-католицьким церквам відповідну приписам церковним начальну управу; сему зарадїла власть краєва так, що має від тепер в порозуміню з римо-католицьким єпископатом постановляти, зглядно затверджати генерального вікарія, а то рускої народности і греко-католицького обряду для цілої Босні і Герцоговини. Дотації генерального вікарія мають покривати ся з фондів краєвих і виносять 5000 К для него а 2000 К на видатки канцелярійні і подорожні“.

В розправі над сїм звітом промовляв делегат, директор Целінський, обговорив положенє руских кольонїстів в Босні, подякував правительству за установленє трох парохів та генерального вікарія і просив заопікувати ся кольонїстами в повітах Приявор, Тішан, Банялюка, Гродічка, Дервент і Сараєво, подбати для них о школи і пособляти організації товариств. Вкінці спитав міністра фінансів про компетенцію новоіменованого генерального вікарія, чи він самостійний, чи підлягає римо-католицькому архієпископови в Сараєві. Бажанєм руского населеня є, щоби генеральний вікарій підлягав греко-католицькому митрополитви у Львові.

Міністер Буріян відповів, що є греко-католицьких парохій 5, з котрих чотири обсажені сьвящениками рускими а одна Славонцем. У всіх парохіях є школи, утримувані краєм, з викладною мовою сербо-хорватською, тільки релїгії і рускої мови уділяє парох. Просьвітні і кооперативні змаганя поселенців руских обіцяв міністер радо підпирати. В руках генерального вікарія найвисша управа греко-католицької Церкви в Босні і Герцоговині, а залежність єго більше номінальна.

Заграниця.

В одній з пристаний Перського заливу висів на беріг сильний відділ англійського війська. В сей спосіб зробила Англія рішучий крок в справі поділу Персії. Росія заняла вже що найважнійші становища на півночі, а Англія старає ся захопити в свою власть полудневу часть. Звісний авторитет що до перських справ, професор університету в Кембрідж, Бравн, помістив в Daily Chronicle статю, в якій перестерігає перед перською політикою Грея, котра може викликати війну з Ісламом, якої наслідків годі предвидіти. На се вистосував перський регент Нафф-ель-Мульк, який перебуває тепер в Лондоні, лист до англійського ученого, дякуючи єму за єго статю. Він пише, що церкські реформатори часто

остерігали Грея перед єго божевільною політикою, опертою на незнаню відносин. Він знає недовіре Персів до Росії, а мимо сего держить ся російської програми обдираня, позбуваючи ся в сей спосіб симпатій для Ісламу. Зборам і телеграфічній депеші з Царгорода до німецького цїсаря не приписує він ніякого значіння. Він певний, що Німеччина закувалаб Персію рівнож в зелізнї кайдани. Персія не бажає собі російського і німецького насильства, але питанєм життя і смерти для неї є, позискати собі приятель і підмогу Англії.

Хросимо відкобвити передплату.

Новинки.

— Календар. В суботу: руско-кат.: Якова; римо-кат.: Захарія. — Введілю: руско-кат.: Атаназія; римо-кат.: Леонарда.

— Заг. збори Тов-а „Руска Захоронка“ у Львові відбули ся дня 31. жовтня с. р. в комнаті „Рускої Бесіди“ при участі 27 членів. Збори отворила предсідателька п. Рудницка, звертаючи увагу присутних, що саме тепер обходить „Руска Захоронка“ ювілей 10-літнього єствования і діяльности. Відтак висловила радість ізза того, що наші львівські Русини пізнали, що „Руска Захоронка“ заслугує на більшу увагу і пошере ніж доси, бо сего року приступили в члени Товариства численнійше. Закінчила горячим прошенєм присутних, щоби старали ся приєднати Товариству як найбільше зичливих членів, добродїїв, котрі би підпомагали по зможі матеріяльно Товариство, бо тепер з отворенєм третьої захоронки на Личакові зростує значно видатки сеї інституції, що опирає ся виключно на жертволюбности львівських Русинів. По вибраню п. Гузареві предсідницею і о. Будки секретарем зборів, зложила п. Рудницка звіт з діяльности Тов-а. Товариство удержувало дві захоронки (при ул. св. Мартина і при пл. Солярній), в кожній коло 40 дітїй, що під проводом фахових учительок проваджені були з повним вдоволенєм Товариства і їх самих. В імени Товариства подякувала п. предсідниця Рудницка всім Інституціям і Добродїям, котрі більшими або меншими датками піддержували діяльність Товариства так важну не лише з боку гуманітарного, але і загально народного і обрядового. Подякувала окремо комітетови молодих наших панночок і панів, що так ревно помагали Товариству в устроюваню вечерниць на єго дохід і збираню складок і Редакціям „Руслана“ і „Дїла“, котрі радо і безплатно поміщували оголошеня Тов-а. Відтак наступив звіт скарбнички п. Федакової, котрий з огляду на ювілей Товариства подаємо докладнійше наче огляд сил єго за час 10-літнього єствования.

Приходи від 1. грудня 1909 до 1. листопада 1910: Членські вкладки 1.797 К 79 с; від Ексц. о. Митрополита 1.766 К 50 с (річно по 800 К); Тов. „Дністер“ 580 К; Краєвий Виділ 300 К; Магістрат Львова 200 К; з вечерниць і т. п. 1.355 К 36 с; жертви 946 К 29 с; з продажі карток 459 К 98 с; % з книж. зелізного фонду 29 К 09 с; всілякі 252 К 76 с; разом 7.687 К 77 с.

Видатки за той сам час: Удержанє захор. при ул. св. Мартина 2.061 К 53 с; удержанє захор. при пл. Солярній 2.002 К 92 с; сплата довгів 538 К 12 с; зелізний фонд 1.273 К 09 с; уладженє деревця, св. Николая і т. п. 71 К 58 с; на картки 362 К 87 с; всілякі 246 К 27 с; разом 6.556 К 38 с. Остало в касі і на кн. „Союза“ 1.131 К 39 с.

Майно Товариства з днем 31. листопада 1910 представляє ся так: зелізний фонд (кн. „Дністра“ ч. 2113) 1.298 К 01 с; на кн. „Союза“ кред. ч. 152 379 К 82 с; готівка 751 К 57 с; разом 2.428 К 40 с. По провіреню рахунків комісією контрольною уділено Виділови абсолюторію.

З огляду на се, що Виділ Товариства складає ся після § 14. статута з голови, 6 виділових, 2 заступників і відпоручника Митрополитичого Ординаріяту, а се число виділових показало ся за мале до виконуваня і контролюваня роботи по захоронках, ухвалено після внесеня п. Зацерковного змінити сей § 14. так, щоби замість 6 виділових було 13, а замість 2 заступників було 6. Народи Виділу можуть відбутися коли є присутних 6 членів (замість, як є в статуті, 3). При тім ухвалено завести по захоронках книжку, де вписували би виділові свої дїжури, замітки і евентуальні зажаленя на непорядки.

Вкінці вибрано новий Виділ, до котрого вїшли: п. Рудницка, голова; пп. Бандрівська, Федакова, Гнатюкова, Зацерковна, о. Лициняк, п. Кобилук, виділові; п на Лопатинська і Ватвицька, заступники виділових; пп. Біледка і Мудракова, провірна комісія.

Наука, штука і література.

— Ювілейна монографія про Т. Шевченка. А. П. Новіцький, дослідувач історії штуки, бібліотекар московської школи живописи, різьбарства й будівництва, працює тепер над збиранням й обробленням матеріялів про Шевченка, як про артиста маляря. Праця Новіцького буде цілою монографією з силою ілюстрацій. Тут між иншим будуть уміщені знімки з усіх артистичних творів Шевченка, які тільки пощастять д. Новіцькому винайти і зібрати. Видане буде скінчене і випущене до 1914 р. й присвячене століттю з дня народження українського генія.

— Український скарб у московськ. музеї. Директор київського худож. промислового музею М. Біляшівський перебуваючи недавно в Москві, мав нагоду оглянути великі скарби московського історичного музею, які ще невпорядковані і не виставлені на оглядане публіки. У відділі старинних тканин і шиття в сьому музеї заховано між иншим цілу збірку церковних риз, що уявляють собою надзвичайно цікаві зразки. Більшу частину сих цінних етнографічних скарбів вивезено з Києва. Оттак розпоршує ся по світі дорожочинна спадщина української старовини.

— Парох церкви св. Ап. Петра і Павла на личаківськ. передмістю у Львові джде ся вкінці парохіяльного дому. На вчорашнім засіданню міської ради ухвалено вибудувати сей дім коштом 35.000 К.

— 3 радикальної січки. В останнім (44) ч. „Гром. Голосу“ в рубриці „Дописи“ поміщено вісти з Рошнова, Колоколина, Назірної, Вишенки, Сіхова, Іспаса і Яксманич. Крім останної у всіх инших лише „попи“ в роботі. На о. М. Велигорського в Рошневі нападає „Січовик“, що він виступає проти Січовиків і... не хоче вінчати тих, що не вмюють молитви. Радикалам в Колоколинці не подобає ся їх парох тому, що не хотів віддати читальні „Просвіти“ в їх руки і заложив сокільську „Січ“. Парох в Вишенці прогрівив ся в радикальних очах тим, що не допуская до основи „Січи“ Тривльовського. В Сіхові к. Стрия о. Потучко, голова „Сокола“, не хоче примирити ся з радикальною „Січю“ і не лише не розв'язав „Сокола“, але подбав для него о прапор, якого посвячене відбуло ся недавно дуже величаво. О. Данилович з Іспаса втратив симпатію радикалів, бо помістив отвертий лист в „Руслані“ до д-ра Тривльовського. І т. д. і т. д. В новинках накинув ся „Гром. Голос“ на часопись „Основа“ і на о. Стефанчука так, що аж частину новинки сконфіскувала прокуратура. Отсе та радикальна „просвіта“, яка остогидла вже певно навіть самим радикалам. З тих дописів видно, що наше духовенство займає ся просвітним рухом межі своїми парохіянами, що веднуче собі у них довіре та що там, де священик не лише в церкві але і поза церквою живе з народом, там при радикалізмі остають лише тупіші одиниці — і звідси то походить та здоба тих одиниць-смаровозів, котрі висилають дописи до „Гром. Голосу“.

— Ріжні вісти. Сего року 24. серпня минуло 165 літ, як сумної пам'яті Олекса Довбуш помер в Космачі від кулі Стефана Давидки, якого потомки живуть до нині в тім селі. — На стаці в Збиднівці (пов. Тарнобжег) ув'язнено Станіслава Залога, який помагав Дамазиву Мацохови в ченстоховськ. злочині. Арештований в Гамбургу Залог був иншим і через своє навіско пересидів два тижні в арешті.

Оповідки.

— Репертуар Руского народного театру під дирекцію Йосифа Стадника у Львові, сая „Гвазди“ (ул. Францішканська ч. 7). Білети продає ранше книгарня Н. Тов. ім. Шевченка (Рынок 10), а від 6. год. перед представленням каса театральна.

В пятницю 4. листопада „Кума Марта“ народний образ зі співами і танцями в 5-ох діях Спажинського.

В Суботу дня 5. с. м. „Madame Butterfly“ япанська опера в 3 відслонах, слова L. Пліса і К. Сіасоса, музика Г. Пуччініні. Початок о 7. год. вечером.

— Посвячене церкви в Гаях великих к. Тернополья відбуде ся в неділю дня 6. листопада с. р. о 10. годині перед полуднем.

— Подяка. Впр. о. Лев Козаневич, парох в Містковичах, вислужений декан самбірський з нагоди своєї інсталяції на почетного крилошанина перемискої Капітули жертвував на руки їх Експедиції Преосв. Епископа К. Чеховича на просвітні цілі певну суму, з котрої їх Експедиція призначила 200 К для інтернату СС. Василіянок в Перемишлі. Яко настоятелька згаданого Інтернату почувваю ся до милого обов'язку зложити отовм Впр. О. Жертводавцєви найщирішу подяку за ласкаву підмогу. Нехай Господь Бог удержує Впр. О. Добродія в кріпкім здоров'ю і щастю для добра Церкви св. і Руси на мнсті, многі літа. — *Макрина Мильничук* Ч. сьв. В. В.

— 3 театру. В четвер відіграв наш театр неввичайно ефектовну штуку угорского автора Лендієля п. з. „Тайфун“. Подія ведеть ся серед япанської колонії, що проживає в Парижі та студіює європейські відносини, щоби опісля здохнутками своїх наук збогатити вітчизну. Один з Япанців має зносини любовні в парискою кокетю, яку опісля в приступі скаженого гніву і роздратованя, задавлює на смерть.

Япанці-земляки вирафінованою брехнею увільнили єго перед судом, але убийник не найшов уже супокою. По ночах мучив ся, говорив і думав лиш про Олену — і вмер. А вмирав гарно, серед цвітів, як і пристало синові землі «сходячого сонця і цвітучих садів».

Штука ефектовна, та без більшого значіння літературного. Всьо обчислене на сценічний ефект, всьо інтересне, та иноді заносить мельодрамою.

„Тайфуна“ грали артисти дуже добре, а віднести се треба в першій ряді до п. Шевченка, Стадників, Рубчакової та Юрчака. — Публіки було повно, а оплесків без міри.

Телеграми

в дня 4. листопада.

Відень. N. W. Journal дізнає ся, що підчас побуту румунського міністра загр. справ у Відні заключено умову межі тридержавем а Румунією і Туреччиною. Та умова рівнозначна з приступленем тих держав до тридержавя.

Відень. Дня 5. с. м. зачне ся триднева конференція комітету єпископів.

Загрей. Хорватський сойм буде скликаний на 21. с. м.

Сарасво. Цісар скликав сойм Боснії і Герцоговини на день 7. с. м.

Користайте з нагоди!

ГУСИ ЕМДЕНЬСЬКІ з цвітня, пара 20 К.
ТРИ КАЧОРИ ПЕКІНЬСЬКІ з червня по 7 К.

Вся молодіж рівна зі старими.

Адреса: о. І. САЇВ, Ліски п. Коршів к. Коломиї.

(1—5)

Ол. Барвіньський. Історичний огляд засновин Народного Дому у Львові (наоснові жерел). — Ціна 80 сотиків.

Ол. Барвіньський. З останних десятиліть XIX віку. — Ціна 40 сот.

W sprawie uniwersytetu lwowskiego listk Edw. Gniewosza, szefa sencyjnego ministerstwa wyznań i ośw. do Alexandra Barwińskiego — Ціна 10 сот.

Гомерова Одиссея, переклад Ніциньського Байди). Ч. I і II. — Ціна 4 К 40 с.

Метаморфози Овідія, переклад Сердешного. — Ціна 1 К.

Григорій С. Сковорода. — Ціна 30 с.

Кониський, Непримирена. — 40 с.

Куліш, Дон Жуан Байрона. — 40 с.

Антін Головатий, Уманця. — 30 с.

Шевченко, Наймичка, повість. — 60 с.

Княгиня 30.

Проф. Ратміров. повість „Мордовця. — 40 с

Оржешко, Великий, новеля. — 50 с

Иов, переспів П. Ратая. — 1 К.

Можна дістати через адміністрацію „Руслана“ або в книгарні Н. Товариства ім. Шевченка.

Для прикрашения

кожхат і Читалехь!

ТАРАС ШЕВЧЕНКО в домовині і
МОГИЛА ШЕВЧЕНКА над Дніпром

Картини Сластьона виконані в артист. інституті Ангера у Відні у величині 24+30 см. можна набути в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Рынок ч. 10; за 80 сотиків без пересилки, за 1 К з пересилкою (franco). Прибуток з ровпродажи жертвував радн. Ол. Барвіньський на памятник Т. Шевченкови в Києві.

Телефон 788. — Конто щадниці поштової 25.261.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20. (власний дім).

приймає обезпеченя будинків, збіжа і знярядів господарских, від шкідлих огневих під корисними услівями,

числить умірковані премії за обезпеченя,

ліквідує шкоди безпроволочно по пожарі,

уділяє обезпеченим членам з річної надвижки звороті.

За рік 1909 припадає на користь членів зворот 10%.

Поліси „Дністра“ приймає при позичках Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Галицка Каса Ощадности, Руска Щадниця і инші каси ощадности.

Через „Дністер“ можна асекуровати ся на житє в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові. Інформації до обезпечень уділяють агенції „Дністра“.

Зголшеня письменних господарів о агенцію приймають ся тільки з таких громад, де єще не робить инший агент „Дністра“.

Фонди „Дністра“ 31/12 1909 виносять: Фонд резервовий і резерва премій К 2,146.977—; инші фонди К 594.647—; разом К 2.781.624—

Канцелярії Товариства отворені для сторін від год. 8—2.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	10:05
Кракова	7:27	10:10	1:15 B	3:40	2:30
Тарнова	—	—	1:05	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:53	9:30
Черновець	—	—	—	6:35	12:20
Станіславова	5:45	—	—	—	—
Коломиї	—	10:21	—	—	—
Ходорова	5:15 Г	—	—	—	—
Стрия	7:28	11:45	4:25	7:41	11:02
Стрия	—	—	—	10:19 D	—
Самбора	8:00	9:58	2:00	—	9:00
Рава рускої	7:32	12:00	—	8:00	—
Яворова	8:15	—	5:00	—	—
Брухович	7:32	1:05 Л	1:13 B	8:00	9:25 B
Брухович	7:49 K	1:20	4:10 B	3:26 K	—
Підгаєць	—	11:15	—	—	—
Винник	—	—	—	—	12:10
Янова	8:15	1:10 K	5:00	9:26 K	10:07 K
Любіня	8:00	9:38	2:00	9:00	11:40 P
На Підзамче з:					
Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:17	10:13
Бродів	7:01	—	2:00	5:17	10:12
Підгаєць	—	10:54	—	9:44	—
Винник	7:26	—	—	6:29	11:55 A
На Личаків з:					
Підгаєць	—	10:33	—	9:28	—
Винник	7:10	—	—	6:13	11:39 A
Зі Львова відходять до					
Кракова	3:45	8:25	3:15	6:55	11:15
Кракова	6:04	8:40	3:55	7:45	12:40
Кракова	—	—	2:45	6:04	—
Мшани	—	—	3:30	5:41	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	8:10	11:10
Черновець	6:10	9:35	—	—	10:35
Черновець	—	9:10	2:23	—	2:56
Станіславова	—	—	2:52	—	—
Коломиї	—	—	—	5:59	—
Ходорова	—	—	—	8:23 B	—
Стрия	7:30	10:15	1:45	6:50	11:25
Самбора	8:00	9:05	3:40	—	10:40
Рава рускої	7:34	—	2:30	7:10	11:35 B
Яворова	8:20	—	—	6:30	—
Брухович	6:13	10:05 D	2:35 B	8:38 B	11:35 B
Брухович	7:34	12:25 B	4:24 B	7:10	—
Підгаєць	5:58	—	—	6:16	—
Янова	8:20	10:20 K	1:35 H	3:35	6:39 K
Любіня	6:00	9:05	2:15 P	3:40	10:40
З Підзамча о:					
Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:33	11:32
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:33	—
Підгаєць	6:12	—	—	6:30	—
Винник	—	—	1:30	—	11:35 A
З Личаків до:					
Підгаєць	6:31	—	—	6:50	—
Винник	—	—	1:49	—	10:54

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — *) Лише в неділі.

A = лише в середині суботи. — B = від 1:6 до 30/9 щоденно; B = в день перед кождою неділею і святами обох обрядів. — Г = в день по кождій неділі і святах обох обрядів. — Д = від 19/6. до 11/9. в неділі і рим-кат. свята. — З = від 16. до 30/9. щоденно. — K = від 15. до 30/9. щоденно. — Л = від 16 до 31. щоденно. — H = від 15. до 11/9. в неділі і рим. кат. свята. — P = від 15/5. до 11/9. в неділі і рим кат. свята.